

Osnovna šola Šentjernej
Prvomajska 9
8310 Šentjernej

Predstavitev izbirnih predmetov
za šolsko leto 2023/2024
9. razred

April 2023

Izbirni predmeti v 3. obdobju devetletke

Poleg obveznih predmetov mora šola za učence 7., 8. in 9. razreda izvajati pouk izbirnih predmetov družboslovno-humanističnega sklopa in naravoslovno-tehniškega sklopa.

Zakon o osnovni šoli (17. člen) določa, da učenec izbere dve uri pouka izbirnih predmetov, lahko pa tudi tri ure, če s tem soglašajo njegovi starši.

Predmete izbere ne glede na področje.

Učenec, ki obiskuje glasbeno šolo, je lahko opravičen obiskovanja izbirnih predmetov. Potrdilo o vpisu v glasbeno šolo prinese v šolo najkasneje 1. teden v septembru.

9. razred

Družboslovni predmeti

- Verstva in etika 3
- Retorika
- Likovno snovanje 3
- Glasbena dela
- Jaz in drugi

Naravoslovni predmeti

- Multimedija
- Obdelava gradiv – kovine
- Šport za zdravje
- Načini prehranjevanja
- Kemija v življenju

VERSTVA IN ETIKA 3

Predmet se izvaja 1 uro tedensko.

OPIS PREDMETA

- ◆ Predmet se izvaja v 7., 8., in 9. razredu.
- ◆ Predmet se lahko izbere tudi le za leto ali dve (možnost vključitve vsako leto posebej).
- ◆ Program vsakega razreda je zaključena celota.
- ◆ Predmet bo številčno ocenjen.

CILJI PREDMETA

- Pridobivanje kritičnega in premišljenega odnosa do tradicij in ponudb.
- Razvijanje sposobnosti razumeti druge ljudi, z njimi sodelovati, biti solidaren in pripravljen sporazumno reševati probleme.
- Razvijanje sposobnosti za oblikovanje zavesti o samem sebi, svoji identiteti, svojih ciljih.
- Spoznavanje vloge verstev pri oblikovanju različnih civilizacij, posebej krščanstva pri razvoju evropske kulture in oblikovanju slovenskega naroda.
- Priprava učencev na kritičnost do negativnih pojavov v zvezi z religijo in religijami.
- Razvijanje zmožnosti etične presoje in pripravljenosti za odgovornost zase, druge ljudi.

Snov pri pouku je razdeljena na določene sklope oziroma teme, med katerimi so nekatere obvezne, nekatere pa izbirne (izbere jih učitelj ob upoštevanju interesov učencev).

TEME

1. Biblija: Stara in Nova zaveza, 2. Krščanstvo in zahodna civilizacija, 3. Religije in vprašanje smisla življenja, 4. Rast krščanstva in njegove delitve, 5. Razsvetljenstvo, 6. Krščanska inspiracija v delovanju pomembnih osebnosti slovenske zgodovine, 7. Verska (ne)strpnost, verske vojne, 8. Znanost in vera, 9. Ateizem in humanizem.

RETORIKA

Beseda retorika je grškega izvora in ima podoben pomen kot slovenska beseda govorništvo. To je veščina, ki se jo lahko naučimo in jo učinkovito uporabljamo v vsakdanjem življenju, predvsem kadar želimo koga prepričati ali pa kadar imamo govorni nastop.

Učenci spoznavajo:

- kaj je retorika;
- zakaj se jo je koristno učiti;
- katera so nenapisana pravila, ki vodijo pogovor (etika dialoga);
- kaj je argumentacija;
- kateri so dobri in slabi argumenti;
- kako pomembni za uspešno prepričevanje so značaji (govorca) in strasti (poslušalcev);
- kako je sestavljen prepričljiv govor;
- po katerih korakih ga pripraviti ter kako si ga zapomniti;
- kako javno nastopati – obvladati svoje telo, glas in čustva pri nastopanju (drža telesa, mimika obraza ...).

Učenci sodelujejo v debati, pripravijo govorne nastope na poljubne teme, nastopijo pred kamero, analizirajo svoj nastop in nastope sošolcev, učijo se nebesedne komunikacije ...

Retoriki je namenjenih 32 ur letno. Lahko se izvaja eno uro na teden skozi celo šolsko leto ali po dve šolski uri tedensko eno ocenjevalno obdobje.

Predmet je vključen v urnik in se ocenjuje samo ustno.

LIKOVNO SNOVANJE 3

Vključijo se lahko za eno leto (čeprav niso izbrali Likovnega snovanja 1 in 2),

Program vsakega razreda je zaključena celota.

Likovno snovanje s svojimi vzgojno-izobraževalnimi nalogami dopolnjuje vsebine rednega predmeta likovna vzgoja.

CILJI PREDMETA

Učenci razvijajo možnost opazovanja, predstavljalnosti, likovnega mišljenja, likovnega spomina in domišljije.

Usvajajo znanje likovne teorije in ostrijo čut za likovne vrednote.

Seznajajo se z likovnimi izrazi in se usposabljaajo za njihovo samostojno uporabo.

Ob delu z različnimi materiali razvijajo motorične spretnosti.

Razvijajo likovno izrazne možnosti, ustvarjalnost, bogatijo emocionalne, socialne in estetske osebne kvalitete.

Razvijajo zmožnost doživljanja lepote v naravi in umetninah in s tem oblikujejo odnos do likovnih stvaritev nacionalne in splošne likovne kulture in kulturne dediščine.

VSEBINE:

RISANJE

- risanje kompozicije s pomočjo zlatega reza
- oblikovanje anamorfne podobe, ki z izbranega kota gledanja splošči realni prostor (perspektiva, aspektiva, obrnjena perspektiva)

KIPARSTVO

- izdelava koncepta za instalacijo in izdelava instalacije
- oblikovanje enostavnega LAND ARTA s priročnimi predmeti – fotografiranje in opis fotografirane postavitve (poseg v naravo, spreminjanje narave v likovnem smislu)
- BODY ART na moji roki (poslikava roke ali noge)

PROSTORSKO OBLIKOVANJE

- načrtovanje prostorskih sprememb s pomočjo računalnika

VIDNA (VIZUALNA) SPOROČANJA (KOMUNIKACIJE)

- oblikovanje likovno estetskega vizualnega sporočila (plakat, logo,...)
- snemanje kratkega filma
- sestavljanje različnih fotografiranih motivov z vnašanjem lastnih idej s poudarkom na kompoziciji in kontrastih (delo z računalnikom)

GLASBENA DELA

ZNAČILNOSTI PREDMETA:

- ena šolska ura tedensko
- nadaljevanje ANSAMBELSKE IGRE
- razvijanje lastnega glasbenega okusa

CILJI PREDMETA:

- - prepoznavanje različnih glasbenih slogov, zvrsti in žanrov
- - oblikovanje svoje glasbene zbirke
- - negovanje in poglobljanje odnosa do domače in svetovne ljudske glasbene zapuščine
- - prepoznavanje in razlikovanje zvočnih barv v glasbenih zasedbah ali sestavih
- - obisk najmanj treh glasbenih prireditev: opereta, balet, musical, zabavnoglasbena prireditev...

JAZ IN DRUGI

Predmet se izvaja v obsegu ene ure tedensko.

Učenci pri predmetu ne potrebujejo posebnih pripomočkov (zvezek, pisalo).

CILJI:

Učenci bodo v okviru predmeta spoznali, kaj je družba, spoznajo razliko med družbenim in naravnim, raziskujejo namen zakonov, spoznajo razliko med maščevanjem in kaznijo, spoznajo odnos med pravičnostjo in svobodo... Vednost o družbi, ki jo bodo učenci tako osvojili, ne bo učenje v naprej podane snovi, temveč bo rezultat njihovega lastnega raziskovanja.

Ker predmet temelji na izražanju in upoštevanju različnih mnenj, razmišljanj, argumentiranih stališč, različnih pogledov, ure pa temeljijo na pogovorih, bodo učenci pridobili ocene na podlagi sodelovanja (pogovora, mnenj...) pri učnih urah tega predmeta.

CILJI PREDMETA:

- Filozofsko raziskovanje etičnih, socialnih, spoznavnih in ontoloških problemov,
- razvijanje avtonomnega, kritičnega, refleksivnega mišljenja,
- razvijanje domišljije in kreativnosti,
- razvijanje kulture dialoga (izražanje in zagovor lastnih stališč, mnenj, poslušanje, upoštevanje stališč drugih itd.),
- razvijanje miselnih spretnosti (oblikovanje mnenj, analiziranje, sintetiziranje, primerjanje, klasificiranje, postavljanje vprašanj, iskanje hipotez, izpeljevanje, odkrivanje predpostavk in posledic, reševanje problemov).

MULTIMEDIJA

Predmet se izvaja eno uro tedensko.

Računalništvo je naravoslovno-tehnični izbirni predmet, pri katerem se spoznavanje in razumevanje osnovnih zakonitosti računalništva prepleta z metodami neposrednega dela z računalniki, kar odpira učencem možnost, da pridobijo tista temeljna znanja računalniške pismenosti, ki so potrebna pri nadaljnjem izobraževanju in vsakdanjem življenju. Predmet se izvaja eno uro tedensko in letno obsega 32 ur.

Multimedija (MME) je predmet, namenjen učencem devetega razreda.

Pri izbirnem predmetu multimedija učenci in učenke osvežijo in nadgradijo osnovna znanja, ki so potrebna za razumevanje in temeljno uporabo računalnika. Pri tem se seznanijo in uporabljajo programe za izdelavo predstavitev, preizkusijo se tudi v izdelavi krajših filmov. Seznanijo se tudi z izdelavo preprostih animacij. Pri delu pridobivajo tudi znanja, spretnosti in navade za učinkovito in uspešno uporabo sodobne računalniške tehnologije za zadovoljevanje svojih in družbenih potreb.

Pri tem izdelajo svoj izdelek – multimedijsko predstavitev.

OPICA-ŠIMPANZ

- **Opis:** -okrogla glava s svetlim obrazom, ki ni dlakav
-ima 32 zob
- **Domovina:** -gozdovi S Afrike
- **Prehrana:** -gozdni plodovi
- **Razmnoževanje:** -samica dobi po enega mladiča

OBDELAVA GRADIV – KOVINE

Predmet se izvaja eno uro tedensko.

OPREDELITEV PREDMETA:

Prevladuje individualno praktično delo in delo v majhnih skupinah. Spoznajo jeklo in ga preoblikujejo s hladnim kovanjem. Lahko ga tudi termično obdelajo. Učenci se seznani s poklici v tehničnih panogah obrti in industrije. Pri delu samostojno uporabljajo priročnike in druge vire informacij, iščejo lastne rešitve pri konstrukciji predmetov, določanju delovnih postopkov ter organizaciji delovnega mesta in proizvodnega procesa. Spoznajo nekatere tipične primere obdelovalnih strojev in način njihovega krmiljenja. Pomemben je prestop na višjo raven pri načrtovanju izdelka. Pouk je organiziran v ustrezno opremljenih šolskih delavnicah. Posebna pozornost je namenjena varstvu pri delu.

CILJI PREDMETA:

Učenci:

- Izdelajo in uporabljajo tehnično dokumentacijo.
- Projektirajo uporaben izdelek kot sintezo tehnoloških, likovnih, kulturnih, ekoloških in drugih znanj.
- Spoznavaajo sestavo, krmiljenje in delovanje nekaterih strojev.
- Spoznajo lastnosti jekla, pridobivanje in obdelave.
- Ob delu utrdijo spoznanja o lastnosti in uporabnosti gradiv, še posebej jekla.
- Primerjajo osnovne tehnološke lastnosti nekaterih gradiv med seboj in izdelajo preglednico.
- Merijo z ustreznimi merilnimi metodami in pripomočki.
- Spoznavaajo sestavo in delovanje pripomočkov, orodij in strojev za obdelavo kovin.
- Opravljajo osnovne delovne operacije z ročnimi orodji in stroji ter organizirajo delovno mesto.
- Navajajo se na smotrno organizacijo in planiranje proizvodnje.
- Spoznavaajo nevarnost pri delu in uporabljajo sredstva in ukrepe za varno delo.
- Izdelajo preglednico tehničnih poklicev v industriji in obrti.
- razvijajo kritičen odnos do dela in varstva okolja.

UČNE VSEBINE:

- GRADIVA IZ JEKLA (lastnosti, primerjava z ostalimi kovinskimi gradivi, orodja in obdelovalni postopki primerni za obdelavo kovin)
- PROJEKTNO UČNO DELO (preučevanje slovenske kulturne dediščine, rekonstrukcija predmeta iz slovenske kulturne dediščine in njegova izdelava)
- PROJEKTNO UČNO DELO (izdelava predmeta iz železa ali jekla, po želji in lastnih načrtih učenca)

ŠPORT ZA ZDRAVJE

ORGANIZACIJA POUKA

- šport za zdravje je enoletni predmet
- v skupini je lahko največ do dvajset učencev
- pouk poteka skozi vse leto po eno uro tedensko
- znanje se redno preverja in ocenjuje preko celega šolskega leta in obsega tudi teoretični del

VSEBINA

- zgradba telesa in fiziološki procesi v telesu – poznavanje tega področja je osnova za razumevanje delovanja človeškega telesa med telesno aktivnostjo
- osnovni motorični prostori in sredstva za razvoj le-teh
- pomen in vzdrževanje telesne higiene, zlasti v povezavi s telesnimi aktivnostmi
- organizacija športnih aktivnosti z vidika varnosti (preprečevanje poškodb in neželjenih učinkov športne vadbe)
- praktične vsebine: organizacija in načrtovanje športne vadbe ter doziranje in evidenca vadbe
- ogled videoposnetkov s komentarjem

OPREDELITEV PREDMETA

- predmet je enoleten in dopolnjuje osnovni program športne vzgoje
- namen predmeta je poglobljanje znanja o vplivu športne vadbe na človeški organizem
- šport je v sodobnem času del splošne kulture in predstavlja pomemben dejavnik pri oblikovanju mladega človeka
- šport za zdravje dopolnjuje redni pouk športne vzgoje s praktičnimi in teoretičnimi vsebinami; predvsem pogloblja razumevanje športne vadbe in poudarja njen pomen za zdravje in dobro počutje

SPLOŠNA IZHODIŠČA

- za predmet se prijavijo učenci, ki imajo radi športne aktivnosti in želijo poglobiti znanje s področja športa in zdravja
- del vsebine pouka bo izvajalec predmeta oblikoval skupaj z učenci
- praktična vadba bo obsegala program za oblikovanje telesa, razvoj aerobnih sposobnosti, razvoj različnih oblik moči, aktivnosti v naravi, plavanje, aerobiko in izbrane športne igre
- ocena predmeta je številčna in se pridobi preko praktičnega izvajanja in iz teoretičnega preverjanja znanja

RASTLINE IN ČLOVEK

1. Predstavitev predmeta:

Pri izbirnem predmetu RASTLINE IN ČLOVEK učenci poglobijo in razširijo spoznanje o soodvisnosti živali od rastlin. S tem spoznavajo tudi pomen rastlin v človekovem življenju in izoblikujejo pozitiven odnos do njih.

2. Cilji predmeta:

Učenec:

- spozna v kakšne namene uporablja človek rastline;
- pojasni vzroke in posledice propadanja rastlin;
- spozna, da je človek vzgojil mnogo novih sort rastlin;
- razlikuje med sorto in vrsto;
- spozna, da je človek z umetnim izborom, križanjem in žlahtnjenjem povečal uporabno vrednost nekaterih rastlin;
- spozna bogastvo sladkovodnih in predvsem morskih alg;
- spozna pomen rastlin v človekovi prehrani;
- spozna tuje in domače prehranske rastline in ugotavlja njihovo poreklo in uporabno vrednost (žitarice, kapusnice, stročnice itd...);
- poveže prehransko vrednost rastlin z njihovo sestavo (beljakovine, celuloza, škrob, eterična olja itd);
- spozna najpogostejše domače in tuje začimbnice;
- spozna najpogostejše zdravilne rastline v naravnem okolju in ve, da so nekatere med njimi ogrožene in zavarovane;
- pripravi različne pripravke (napitki, poparki, prevretki...);
- izdelava mini priročnik zdravilnih rastlin v domačem kraju;
- se zaveda razlike v uporabi zdravilnih rastlin v farmakologiji in v ljudskem zdravilstvu;
- spozna osnovne krmne in industrijske rastline doma in v svetu;
- spozna okrasne rastline;

3. Učne vsebine:

- UPORABNOST RASTLIN,
- RASTLINE V ČLOVEKOVI PREHRANI,
- ZDRAVILNE RASTLINE,
- RASTLINE V ŽIVALSKI PREHRANI IN V INDUSTRIJI,
- OKRASNE RASTLINE.

NAČINI PREHRANJEVANJA

32-urni enoletni izbirni predmet v 9. razredu

Za vse, ki jim ni vseeno, kaj jedo.

Namenjen je učencem, ki

- jih zanima prehrana z vidika zagotavljanja in varovanja zdravja,
- želijo nadgrajevati vsebine pridobljene pri rednem pouku gospodinjstva in morda že pri izbirnem predmetu sodobna priprava hrane.

Učenci razvijajo sposobnosti uporabe, povezovanja in tvornega mišljenja za preudarno odločanje o lastni prehrani.

Seznanjeni bodo s:

- stanjem prehranjenosti v povezavi z zdravjem (nedohranjenost, prenašanje),
- tradicionalnimi in drugimi načini prehranjevanja (slovenske narodne jedi, vegetarijanstvo, makrobiotika, bio – prehrana),
- prehrano v različnih starostnih obdobjih,
- prehrano v posebnih pogojih (v naravi, izrednih razmerah).

KEMIJA V ŽIVLJENJU

Namen predmeta je spoznati pomen kemije kot temeljne naravoslovne vede, ki je ključna pri reševanju problemov na različnih področjih: od prehrambne, tekstilne, farmacevtske, kozmetične in še vrste drugih industrij ter medicine in kmetijstva. Hkrati predmet razvija tudi sposobnost vrednotenja vpliva kemije na razvoj umetnosti, modnih trendov, odnosa do narave in širših dogajanj v družbi.

Pri predmetu Kemija v življenju se bodo prepletale naslednje teme:

- **Tekmovanje snovi** (kromatografija); ugotavljali bomo, katera barvila vsebujejo različne rastline.
- **Svet barv** (naravna barvila); iz rastlin bomo izolirali naravna barvila in jih nato uporabili za barvanje raznih materialov.
- **Kemija tudi diši** (eterična olja); pridobivali bomo različna eterična olja, ki jih bomo kasneje lahko tudi uporabili.
- **Izdelali bomo kremo, milo, tonik, balzam za ustnice, kopalne bombice, deodorant, pralni prašek ...**
- Praktično delo s številnimi poskusi bomo obogatili z iskanjem informacij na medmrežju ter uporabo zgoščenk in različne literature, obiskom laboratorija, lekarne ...

Ker je večina ur namenjena eksperimentalnemu delu, poteka pouk v blok urah - 2 uri tedensko, pol šolskega leta.

